

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

НА

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ, ЧЕТВЪРТА РЕДОВНА СЕСИЯ

XXXXII ЗАСЪДАНИЕ, ПЕТЪКЪ, НА 26 НОЕМВРИЙ 1883 ГОДИНА.

(Начало въ 1 часа слѣдъ пладнѣ, подѣ прѣдсѣдателството на г-на Г. Груева).

Прѣдсѣдателтъ: (звъни). Засѣданието ся отваря. Г. Секретарьтъ ще прочете списъкътъ на г-да депутатитѣ.

Секр. Пеневъ: (чете списъкътъ).

Прѣдсѣд.: Въ днешното засѣдание присѣдствувать 49 прѣдставители, отсѣдствувать съ отпускъ: Вазовъ, Д-ръ Владо, Д-ръ Странски и Мехмедъ Хулюси; безъ отпускъ: Рабинъ Ефенди и Ел. Минини.

Ще ся прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Пеневъ: (чете):

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжки? (Нѣма). Протоколътъ ся приема безъ измѣнение. Пристѣпваме на дневенъ рѣдъ: 2-ро разискваніе законопроектътъ за военното сѣдоустройство.

Секр. Пеневъ: (чете:) „Часть I. За сѣдоустройството. Отдѣлъ I. Органи на правосѣдието. Глава I. Общи правила. Чл. 1. Въ името на Негово Величество Султана, правосѣдието въ войскитѣ на Источна Румелия ся дава:

- 1). Отъ постоянний сѣдъ въ градъ Пловдивъ и отъ врѣменнитѣ военни сѣдлица.
- 2). Отъ Главний воененъ сѣдъ въ градъ Пловдивъ.

Комиссията приема този членъ.

Д. Юруковъ: Като Органически Уставъ казва изрично, че правосѣдието въ Источна Румелия ся раздава отъ името на Н. В. Султана, азъ мисля да прѣдложу слѣдующата редакция на тоя членъ: „Военното наказателно правосѣдие въ Источна Румелия ся раздава: 1) отъ постоянния воененъ сѣдъ въ Пловдивъ и отъ врѣменнитѣ военни сѣдилища въ Областѣта“. Причината дѣто прѣдлагамъ това е, че само въ войната не ся раздава правосѣдие, но може да има размѣсени дѣла и лица за да подлѣжатъ на прѣслѣдваніе. Слѣдователно това е „военно наказателно“ правосѣдие, което ни ся прѣдлага. На прѣстѣпления чисто военни. При това трѣбва да

ся каже: „2) отъ главното военно *засѣдающе* въ градъ Пловдивъ“ т. е. не че е въ Пловдивъ, но че засѣдава тукъ. Това е по принципъ, че военното сѣдилище да съответствува на първа инстанция отъ граждански сѣдилища. И то трѣбва да глѣда дѣла и по сѣщество.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли ся измѣнението отъ г. Юркова? (Подкрѣпя ся).

В. Нейчовъ: Поправката на г. Юркова сгрѣшава и граматически и логически. Тукъ не може да ся разумѣва „военно наказателно сѣдилище“. Ние знаемъ военното сѣдилище не ся посвѣщава отъ говеда. Азъ права слѣдующето прѣдложение: „Военното правосѣдие въ Источна Румелия ся раздава, и пр.“ И това разбира за всичко.

Минковъ: Въ прѣдложението на г. Юркова, азъ мисля, е достатъчно да ся каже само военното правосѣдие въ Источна Румелия. Прѣдлагамъ първий членъ да стане така: Военното правосѣдие въ Источна Румелия ся раздава: 1) отъ постоянното военно сѣдилище *засѣдающе* въ гр. Пловдивъ; и отъ врѣменнитѣ военни сѣдилища: 2) отъ Върх. военно сѣдилище *засѣдающе* въ гр. Пловдивъ.

Д. Юрковъ: Работата е, кога ся сѣди за военни прѣстѣпления има особенъ законъ, които сж прѣстѣпления що ставатъ въ войната; ако не кажемъ *военно наказателно сѣдилище*, ще ся разбира, че на това сѣдилище не ся сѣдатъ само военни лица. За това немога да ся съглася съ г. г. Минкова и Нейчова. Колкото за другото ще оотговоря послѣ.

Прѣдсѣд.: Поправката на г. Юркова ся подкрѣпя.

В. Нейчовъ: Това, което прѣдлага г. Юрковъ, ся прѣдвизжда съ особенъ членъ, т. е. случантѣ кога военнитѣ ся подлагатъ подъ гражданския законъ.

Холмблатъ: Почитаеми г-да прѣдставители! Колко ся касае до редакцията отъ комиссията на първия членъ нѣма що да кажа, защото като слабъ въ бѣл. языкъ признавамъ да има погрѣшка въ члена на проекта. Обаче колкото за изважанието на фразата „въ името на Негово Вилчество Султана“, мисля, не е умѣстно, тъй като тя е поставена по диктовка отъ прѣдписанията на Орган. Уставъ. При това, г. Юрковъ прѣдлага да ся каже „военно наказателно правосѣдие“. Това ще бѣде излишно, спорѣдъ мене, защото първата часть на законопроекта съдържа само за сѣтоустройството. Т. е. тая часть сега съдържа описание на органитѣ, които сѣществуватъ въ военното правосѣдие. Въ втората часть ся излагатъ правилата на военната власть. — Тамъ ся излага принципътъ за приложение на наказанията.

Маджаровъ: Азъ мисля достаточни сж тия разяснения на г-на комиссара и тоя членъ можемъ да го приемемъ съ такива разяснения.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Юрковъ прѣдлага слѣдующата поправка на члена: „военно наказателно правосѣдие“. Върху тая редакция г. Минковъ иска да ся каже: „Военното правосѣдие въ Источна Румелия“ а „Върх. военно сѣдилище“ въ втория §.

Д-ръ Хакановъ: Г-да нѣма нужта за ново прѣдложение, защото онова на комиссията е много хубаво, именно като измѣнява думата „сѣдъ“ вмѣсто „сѣдилище“, слѣдователно, като ся оправи тая граматическа грѣшка, да ся приеме членътъ съ тая поправка.

Д. Юрковъ: Азъ взехъ обяснение отъ г. комиссара и като прѣдложението на

г. Минкова ся подкрѣпи, оттеглямъ думата: „наказателно“ и приемамъ поправката му.

Прѣдсѣд.: (чете поправката).

„Военното правосѣдие ся раздава:

1). Отъ постоянното военно сѣдилище засѣдающе въ гр. Пловдивъ и отъ врѣменнитѣ военни сѣдилища;

2) Отъ Върховното военно сѣдилище засѣдающе въ гр. Пловдивъ“.

Турямъ на гласување; които искатъ да остане 1-ий чл. съ тая редакция—да станатъ прави. (Приема ся).

„Чл. 2. Сѣдението на Главний Воененъ сѣдъ и на постоянний воененъ сѣдъ ся простира надъ цѣлата Область. Нъ въ случай на нужда, въ мѣста отдалѣчени отъ градъ Пловдивъ, може да ся открива врѣмененъ воененъ сѣдъ“.

Комиссията приема този членъ.

Минковъ: Като приехме горѣ вмѣсто „постоянно“ — „Върховно Сѣдилище“, и тукъ тѣй трѣбва да ся измѣни. Да ся каже въ тоя членъ: „въ случай на нужда може да ся състави военно врѣменно сѣдилище. Въ врѣменното може да ся взематъ нѣколко офицери за да го съставатъ.“

Прѣдсѣд.: Моля да вземе Събранieto актъ отъ съгласието на специалния правителственъ комиссаръ дѣто каза, че редакцията може да има погрѣшки и да ся направатъ поправки.

Д. Юруковъ: Дѣйствително, като приехме друга редакция на първия членъ, значи всичко надолѣ ще ся измѣни съобразно. Това веднажъ приехме и на долѣ бурото ще има грижата да прави поправкитѣ (редакционни).

Прѣдсѣд.: Приема ся членътъ съ измѣнение на редакцията? (Приема ся).

„Чл. 3. Постоянный воененъ сѣдъ и врѣменнитѣ военни сѣдилища рѣшаватъ дѣлата по сѣщество.“

Главний воененъ сѣдъ разглѣдва само въ кассационенъ рѣдъ протеститѣ и тѣжбитѣ противъ рѣшенията постановени отъ воененъ сѣдъ и отъ врѣменнитѣ военни сѣдилища“.

Комиссията го приема безъ измѣнение.

Д. Юруковъ: Азъ прѣдлагамъ да ся приеме въ тоя членъ измѣнение въ смисълъ, че Пост. воененъ сѣдъ и временнитѣ сѣдилища да разглѣждатъ военни дѣла първостепенно, а Върховното сѣдилище второстепенно. Въ Источна Румелия има принципъ за първа и втора инстинции. Кассационно да глѣда Върховното Сѣдилище; азъ мисля, не е тѣй голѣма гаранцията на тоя който ся сѣди първостепенно. Нужда е два пѣти да ся сѣди, както е посвячено отъ Органический Уставъ; разбира ся, че сѣдилищата глѣдатъ по форма, но ако ся касира дѣлото разглѣдано касационно, — не можешъ на сѣдилищата да кажешъ съ сила фактътъ глѣдай другояче. Тогава какво ще стане? Ако искаме да дадемъ гаранция на всички не само военни, но и смѣсени дѣла, трѣбва да има право лицецо още веднажъ да може да ся опита за защита въ повисокото сѣдилище. Това трѣбва още повече, че въ първостепенното сѣдилище не ще има такъва гаранция, както въ второто.

Маджаровъ: Г-да! Врѣменното сѣдилище сѣди човѣка въ военно врѣме, а тогава работата трѣбва да върви бързо. Такива, обаче, случаи въ насъ сѣ рѣдки,

то трѣба да приемемъ съ голѣма гаранция онова, за което често ся случавя въ нашата областъ. Трѣбва да имаме повече гаранция въ сѣдилищата, та когато Върховното сѣдилище би погрѣшило въ първостепенното да може да ся поправи. Азъ мисля ще ся остави такава практика, защото не виждамъ никаква врѣда отъ това.

Халмбладтъ: Г-да, инстанцията да разглѣжда дѣлата само по касационенъ рѣдъ има голѣма важность. Та нѣ онова което прѣдлага г. Юруковъ, макаръ да ся съгласявамъ по принципъ, но има нѣкакви мъжнотии да ся приеме. Именно, правилникътъ за Върховното военно сѣдилище вече е приетъ отъ Постоянний Комитетъ и вече е обявенъ въ дѣйствителенъ правилникъ. Той приема системътъ на касацията и само една инстанция. Втората инстанция разглѣжда само оплаквания срѣщу нѣкакви юридически погрѣшки, та изново разглѣжда дѣлото. Когато Върховното сѣдилище унищожава рѣшението на първостепенно сѣдилище, разглѣжда го втори пътъ, става ново рѣшение, но съ промѣнени членове. Членовѣтъ не сж сжщитѣ, които разглѣждали дѣлото първомъ. Тая система е приета въ Руссия и Франция и въ други господарства. Тѣ иматъ сжщата система, обвинителна, участвувать прокурори и защитници. Тя допуша и жури, и по нея много скоро ся глѣдатъ дѣлата. Отъ друга страна, ако приемемъ че въ Военното сѣдилище става тъй сжщо по рѣда приетъ въ Гражданскитѣ сѣдилища, Върховното военно сѣдилище не само по юридическа точка зрѣние, но и по сжщность трѣбва да ся предлага въпросътъ. Но по какъвъ рѣдъ ся състави Върховно сѣдилище? То ся състави отъ военни хора, — но то не е възможно въ насъ защото нѣмаме хора. А Върх. Сѣдилище има авторитетъ въ първото. Първото ще има членове капитани, въ второто разни, но тѣ като нѣматъ юридически познания не ще иматъ и авторитетъ. Затова трѣбва смѣсената система, която е приета въ Белгия. Ако членовѣтъ не сж юристи по образование, трѣбва всѣкога да иматъ практика и двама капитани, или по възрастни офицери, които присѣтвувать тамъ въ случай на нужда можать да дадатъ обяснения по въпроса. Касационно ся разглѣжда кратко и бързо. Върховното сѣдилище нѣма да пита подсѣдимий, свидѣтели, то има предъ себе си самий протоколъ, прозбата или оплакванието. Ако намѣри вѣрни оплакванията или не, бързо унищожава или потвърдява рѣшението. Такъво касационно разглѣждане може да стане въ 10 минути. Ако пакъ дѣлото ся глѣда по сжщество въ Върховното сѣдилище, то ся изисква много врѣме. Азъ моля да ся вземе това въ внимание.

Д-ръ Янкуловъ: И азъ станахъ да кажа нѣколко думи по тоя въпросъ. Прѣди всичко, пита ся дали военнитѣ, които ще засѣдаватъ въ първостепенното сѣдилище ще сж хора на погорна стѣпенъ, отколкото ония въ гражданско сѣдилище? Това нѣщо, разбирамъ, нѣма главна цѣль за да приемемъ касационенъ рѣдъ. Отъ друга страна, военнитѣ дали не сж еднакви членове на обществото и защо да бждатъ прѣдадени на сждъ безъ да иматъ право за повисока защита? Върховното сѣдилище трѣбаватъ да глѣда само въ присѣдната да ли е съблюдена формата, сжществото на дѣлото какъ е станало дѣлото, защитата? Дали това е гаранция за една личность, която е прѣдадена на сждъ, осждена и тукъ иска да ся оправдае? Всѣки трѣбва да глѣда ползата на обществото. Да бжде справедливъ спрямо членовѣтъ на обществото, а не да остави щото едного да проведатъ на бесилка и то

защото ся казва воененъ, както става въ воення сждъ. Мисля, гаранцията и милостта трѣбва да съществуватъ повече. Трѣбва да има еднаква гаранция и за военнитѣ, както и за гражданскитѣ членове на едно общество. Зюдѣецътъ има право да ся оплаче два пжти, а единъ воененъ трѣбвало да ся остави като кокошка да го пресждатъ за веднажъ. Казватъ, че може да ся осжди въ военно врѣме, когато трѣбвало да ся глѣдатъ на бързо дѣлата. Но пакъ трѣбви да има еднаква гаранция. Г-да, тя ся добива чрезъ втората инстанция, като тя разглѣжда по същество.

В. Нейчовъ: Г-да, азъ не бихъ приемалъ много пжти обясненията на г. Комисара. Ако истина ся туратъ въ това сждилище лица каквито ся казватъ, то и прѣдположението на г-на Комисара нѣма да ся осжществи. Истина, единъ Кассационенъ Сждъ има авторитетъ спрямо другитѣ сждилища. И неговитѣ атрибуции трѣбва да ся ограничаватъ върху готовото отъ подолния сждъ. Отъ друга страна, военната юридикция държи като едно главно начало „немедленность“. Особенно военното сждилище въ военно врѣме. Немисля обаче, че трѣбва съ това да ся тура подъ кракъ правото на обществото. Не ми е мисльта сжщо да копираме абсолютно всичко, което ся върши другадѣ. Азъ мисля г. Главный Прокуроръ адвокатъ ималъ е прѣдъ видъ Органический Уставъ при съставянието на законопроекта. Но и при това глѣдамъ не ся избѣгва подражание на други общества, които иматъ такива учреждения. За нашъ интересъ е въ нашата Область да нѣма военни сждилища, защото всички сме военни и граждани, а имаме и своитѣ сждилища. Въ всѣки случай да приемемъ учреждението — кассация, която принуждава хората да търсатъ правото си, да претендиратъ за справедливо рѣшение, имаме право, ако едно сждилище работи кассационно и има власть да наложи законътъ и да каже, че сжди въ смисълъ както когато само рѣшава. Но, азъ мисля, въ тоя смисълъ не значи, че сждиитѣ намѣрватъ да кассиратъ рѣшенията като да иматъ познати работитѣ. Защото самитѣ наши първостепенни сждилища не можатъ лѣсно да сждатъ и ставатъ много погрѣшки. Слѣдователно, нито първата инстанция прѣдставя гаранция, когато не може и сжщата гаранция да прѣдстави и втората инстанция. Отъ това слѣдва, че нѣщо повече гаранция трѣбва да иматъ военнитѣ, че втората инстанция оцѣнява оплакванията, намира много пжти първостепенното рѣшение излѣзло по незнание, че втората инстанция отгѣнява прѣсждата му, повтаря процессията съ свидѣлитѣ потрѣбна за всѣка инстанция. Такъвъ единъ поглѣдъ може съвършено да измѣни положението на дѣлото. Една книга написана отъ наше сждилище, което и языка незнае, не може да ся има за непогрѣшена. Слѣдователно, мога да ся съгласа съ г. Комисара, че трѣбва да има таквво сждилище, но да ся прѣдпочете да има военнъ сждъ кассационенъ, който да глѣда и по същество. Това естествено ще бѣде справедливо. Ако остане тѣй, тогава не ще има изходъ. Врѣме е да оцѣнимъ ползата отъ втората инстанция.

Д. Юруковъ: Г. Комисаръ по принципъ признава ползата на второто сждилище. Казва само, че е мжчно изновото разглѣждане на дѣлата. Азъ мисля, кога ся касира едно дѣло пакъ има продължение на врѣме. При това, както ся съставятъ другитѣ сждилища, и то ще ся съставя тѣй само като кассационно сждилище. Наистина такива сждилища съ системата, която показа г. Комисаръ, има всѣкадѣ въ Европа дѣто и голѣми престжпления ся сждатъ при жури, но защо самитѣ евро-

пейци, които правиха нашия Органически Уставъ, не постановиха подобно нѣщо? Именно защото пречи на това общественото въ насъ образование. И именно за това трѣбва да се остави двойно сѣдилище. Тѣй щото, ако първостепенното погрѣши, да може да се исправи погрѣшката въ погорната инстанция. За това, да се състави това — самата нужда ни накарва. Истина ще има мъжнотии, но, мисля, не сж помалки и иначе тия мъжнотии. Поне въ първия случай има една по голѣма гаранция. Тѣй щото азъ прѣдлагамъ да се приеме: второстепенното сѣдилище да разгледва по същество дѣлата.

Прѣдсѣд.: Моля г. Юуковъ да прѣдстави на бюрото писмено прѣдложението си.

Д-ръ Хахановъ: Мисля, самъ г. Комисаръ каза, че въ сжщность не е противенъ на това прѣдложение, и той призна че има по голѣма гаранция. Сжщото и азъ ще кажа. Обаче, ако приемемъ прѣдложението на г. Юукова, ще поведе по себе си съставяние на военни сѣдилища съвсѣмъ нови. Тогава ще трѣбва и обществено министерство и главенъ прокуроръ. Въ такъвъ случай нашитѣ срѣдства ще помѣнатъ за осжществленето на това. Затова нѣщо трѣбва да се помисли прѣди да се приеме прѣдложението. Трѣбва тогава другъ прокуроръ и членове; въ военнитѣ сѣдилища ще трѣбватъ по 5 члена, за които ще трѣбватъ и пари.

Д. Бояджиевъ: Истинна въ Ист. Рум. за най малки прѣстѣпления за гражданитѣ ся прѣдвиждатъ двѣ инстанции. Спорѣдъ думитѣ на г. Юукова трѣбва и военнитѣ да пматъ двѣ инстанции. И азъ напълно ся съгласявамъ съ него. Но г. Комисаръ каза, че ще ся срѣщнатъ много мъжнотии, за което и азъ съмъ увѣренъ. При това, Военното Върх. Сѣдилище ще бжде съставено отъ два члена отъ Върх. Сѣдилище, по кой ще бжде воененъ прокуроръ? Понеже не е възможно единъ и сжщи да държи обвинителенъ актъ въ двѣтѣ инстанции. Като погледнемъ отъ тая точка зрѣние на въпроса вижда ся неумѣстно прѣдложението или прѣдстави мъжноти. Ще доде тѣй щото, нито въ гражданскитѣ, нито въ военнитѣ да ся глѣда работа. Двѣ тикви подъ една мишница не ся носатъ.

Прѣдсѣд.: Прѣдложението на г-на Юукова подкрѣпа ли ся? (Подкрѣпа ся). Които сж за него — да станатъ прави. (Пада). Турамъ на гласуване членътъ съ редакцията която ще стане съобразно съ горнитѣ измѣнения; които сж за него — да станатъ прави. (Приема ся).

„Чл. 4. Длъжността на публичното министерство въ военното вѣдомство изпълнява военний прокуроръ, който е получилъ военно-юридическо образование.

При него ся назначава единъ помощникъ“. (Приема ся).

„Глава II. За сѣдитѣ. Чл. 5. Сѣдийскитѣ длъжности въ военнитѣ сѣдилища, съ исключение показани въ 14, 18 и 21 членове на този законъ ся изпълняватъ: отъ офицеритѣ и подофицеритѣ на милицията и жандармерията“. (Приема ся).

„Чл. 6. Офицеритѣ и подофицеритѣ назначени като сѣдии въ сѣдилищата, продължаватъ да изпълняватъ и служебнитѣ си длъжности“. (Приема ся).

Минковъ: (Гласове: приетъ! приетъ)! Искамъ да кажа двѣ думи. Тоя членъ преджижда за членове въ сѣдилищата офицери, азъ не зная какъ тѣ ще изпълняватъ това членство по 3 месеци, когато трѣба да ся глѣдатъ и своята офицерска обязанность.

Д-ръ Хакановъ: Зная, че членътъ ся приема, ще забѣлежа обаче на г-нъ Минкова, че то ще стане както той изпълнява миналата година и членство въ Пост. Комитетъ. (Смѣхъ)

„Чл. 7. Всѣки офицеринъ и подофицеринъ, който принадлежи на Милицията и Жандармерията, чийто подданикъ и да е, и по какъвто начинъ и да е привързанъ на служба въ Источна Румелия, освѣнъ исключенията показани по долу, може да засѣдава въ военнитѣ сѣдилища“

Минковъ: Азъ прѣдлагамъ да ся отхвърли тоя членъ. Въ Отом. Кодексъ казва, че членътъ може да бѣде само отом. подданикъ.

Д. Бояджиевъ: Мисля, най добръ ще бѣде да ся каже, „може да бѣде членъ“, вмѣсто „да засѣдава“, а членътъ да ся отхвърли—не зная причинитѣ.

Д-ръ Хакановъ: Въ Отом. Кодексъ дѣйствително ся казва, че който не е отом. подданикъ не може да бѣе въ военния сѣдъ. Това и азъ не приемамъ. Обаче има едно друго нѣщо. Ние имаме чужденци офицери, на които сме повѣрили за 3 год. много по високи длѣжности, слѣдователно нѣма що да прѣчи, ако тѣ можатъ да засѣдаватъ и въ сѣдилищата. Сега да ся приеме, впрочемъ, тѣй членътъ, та слѣдъ двѣ-три год., ако стане нужда, можемъ да го измѣнимъ.

Караджовъ: Споредъ мене прѣдложението на г. Минкова е на мѣсто. Когато ся праватъ контракти за извѣстни служби съ чужденцитѣ, ся подчиняватъ на мѣстнитѣ сѣдилища. Нима като ся намѣсти на служба, да засѣдава и въ нашитѣ сѣдилища? Азъ не вѣрвамъ да има такива държави да иматъ за извѣстни хора разни чужденци, които да праватъ мѣнотии въ работитѣ. Членътъ просто да ся редактира тѣй: „всѣки офицеринъ и подофицеринъ, който е Ист. Румелийски подданикъ по какъвто и да е начинъ извършва членска служба въ военнитѣ сѣдилища“. Азъ мисля и въ другитѣ граждански сѣдилища, Събранието нѣма да допусне такива хора, които съ контрактитѣ ся намиратъ на наша служба.

Холмбландтъ: Азъ мисля, прѣдложението на г. Минкова не е настроено срѣщу чужденцитѣ офицери, които сж на служба, но не сж подданици, а то е само за редакцията на члена; защото думитѣ „чийто подданикъ и да е“ тѣ биждъ въ очи. Затова съгласенъ съмъ съ г. Минкова да не ся казва „чужди“. Да остане само: „ който служи въ Милицията и Жандармерията може да засѣдава и пр.“ (Гласове: приема ся).

„Чл. 8. Немогатъ да засѣдаватъ като сѣдии офицери и подофицери, когато нѣматъ 22 годишна възраст и ся намиратъ на дѣйствителна военна служба, по малко отъ двѣ години“.

В. Нейчовъ: Азъ съмъ противъ тоя членъ, каго казва възрастта на 22 год. защото на 22 год. човѣкъ е свободенъ, дѣтеленъ, но не е за сѣдия. Азъ прѣдлагамъ: да ся каже „най малко на 30 години“.

Д-ръ Хакановъ: Азъ намирамъ справедлива забѣлѣжката на г. Нейчова, но работата е че нашитѣ офицери асли сж млади за сега. По добръ, прочее, да ся приеме поне до 25 год.

Холмбландтъ: И това число е високо, азъ мисля, понеже има голѣмо число поручици, които сж на 22, 23 годишна възраст. Най послѣ да ся приеме 23 или 24 год., а не повече.

В. Нейчовъ: Възражението, мисля, не е твърдѣ основно, защото самитѣ офицери, които сж на 23, 24 год., може би да ся и на 28 год. (Смѣхъ) Най по-слѣ да бжде 25 год.

Прѣдсѣд.: Приема ли ся поправката на г. Хаканова, вмѣсто 22, да стане 25 год. възрастта на офицеритѣ? (Приема ся)

„Чл. 9. Сждийска длѣжностъ не може да ся възлага на лица, които ся намиратъ подъ сждъ или слѣдствие, или които прѣтърпяватъ наложеното имъ отъ сждѣтъ поправително наказание“. (Приема ся)

„Чл. 10. Роднини до пояса на вуйка или чича и на братанецъ или сестринецъ включително не могатъ да изпълняватъ сжщеврѣменно каквито и да сж длѣжности при едно и сжщото сждилище“.

Коммиссията прави слѣдующето измѣнение въ този членъ:

„Роднини до 4 поясъ включително немогатъ да изпълняватъ сжщеврѣменно каквито и да ся длѣжности при едно и сжщото сждилище“.

В Нейчовъ: Азъ мисля, вмѣсто тоя членъ, да ся вземе членѣтъ отъ Огом. Законъ, който изброява всичкитѣ случаи на роднинството.

Минковъ: Спорѣдъ мене цѣльта на г. Нейчова ще ся постигне, ако ся прибави „до 3 стѣпень по пряма или косвенна линия, или по женидба“.

Д. Бояджиевъ: Види ся роднини до 4 поясъ не разбиратъ какво е, за това сж турнали опрѣдѣления. Като ся каже „4 поясъ“ всѣки вече разбира до дѣ ся простира: то обнема и казаното отъ г. Нейчова и Минкова.

Прѣдсѣд.: Г. Нейчовъ да прочете поправката си. (Нейчовъ: оттеглямъ я.) Турямъ на гласуване поправката на Коммиссията; които сж за нея—да станатъ прави. (Приема ся)

„Глава III. За постоянний военний сждъ. Чл. 11. Постоянный военний сждъ ся съставлява отъ единъ прѣдсѣдатель, дружиненъ или ротенъ командиръ, съ чинъ не по долу отъ капитанъ и отъ четворица (4) сждии, отъ койго единий е постоянненъ членъ, а другитѣ: единъ поручикъ, единъ подпоручикъ и единъ подофицеринъ ся назначаваатъ отъ войскитѣ за едно опрѣдѣлено врѣме.

Освѣнъ това единъ поручикъ, единъ подпоручикъ и единъ подофицеринъ ся назначаваатъ за сждии въ запасъ“. (Приема ся)

„Чл. 12. Прѣдсѣдателя и сждитѣ на Военний Сждъ ся назначаваатъ отъ началника на Милицията и Жандармерията за на по четири мѣсеца врѣме“.

Коммиссията приема щото Прѣдсѣдателя и сждитѣ на Военний Сждъ да ся назначаваатъ за *шестъ мѣсеца* врѣме, намѣсто четире.

Златаровъ: Добрѣ е въ тоя членъ да ся тури, че сждитѣ ся назначаваатъ „съ съгласието на Пост. Коммитетъ“.

Д. Бояджиевъ: Незная, мисля коммиссията другоаче поправка имаше на тоя членъ. Все пакъ азъ прѣдложихъ да ся назначаваатъ за 6 м. и може да ся приеме.

Минковъ: Азъ мисля, не трѣбва да ся приема поправката на г. Златарова, понеже, прѣди всичко, Пост. Коммитетъ неможе да ся мѣна въ военнитѣ работи. При това да не ся приема и прѣдложението за „6 мѣсеца“, понеже подобрѣ по късъ да е-сроктъ, за да могатъ всички офицери да практикуватъ въ сждилищата.

Прѣдсѣд.: Г. Златаровъ прави прѣдложение да ся назначаваатъ членовѣтъ

въ Военното Сѣдилище и „по съгласие на Пост. Ком.“. Подкрѣпва ли се това прѣдложение? (Единъ гласъ: Искамъ думата) Не мога да дамъ думата: ако се подкрѣпя тогава—да. Подкрѣпна ли се това прѣдложение? (Не се подкрѣпя). Турамъ на гласуване поправката на комиссията; които сѣ за нея—да станатъ прави. (Приема се).

„Чл. 13. По същей рѣдъ става и частната замѣна на прѣдсѣдателя и сѣдитѣ, прѣди истичанието на четири мѣсеца, ако нѣкой прѣдстави уважителна молба за уволнение, или ако подобна замѣна се изисква отъ ползата на службата“.

Комиссията измѣнява въ този членъ думата „четире мѣсеци“ на „6 мѣсеца“.

„Чл. 14. Постоянный членъ трѣбва да е получилъ военно-юридическо образование, когато нѣма удовлетворяющи на това условие офицери, постоянный чл. може да бѣде чиновникъ получивши такова образование“.

Комиссията измѣнява тоя членъ както слѣдва: „Постоянный членъ трѣбва да е получилъ военнo-юридическо образование, а когато нѣма такъвъ мѣжду офицеритѣ, постоянный членъ може да бѣде чиновникъ съ юридическо образование“.

Д. Бояджиевъ: Тоя членъ бѣше малко тъменъ за комиссията, та го редактира съ по ясна смисълъ. „Членъ постояненъ, който е получилъ военно-юридическа образование“ разбира офицеринъ, а не чиновникъ. Но, ако нѣма другъ чиновникъ, разбира се граждански може да бѣде, стига да е получилъ такъво образование.

Минковъ: По добро ще бѣде ако се опрѣдѣлеше тукъ и чинътъ на сѣдитѣ.

Бояджиевъ: Това е същето изложено.

Минковъ: Г. Бояджиевъ не разбира какво искамъ да кажа: членътъ много добръ опрѣдѣлява, т. е. какви чинове се изискватъ за сѣдитѣ. Но също е нужно да се каже и тукъ какви чинове можемъ да имаме за такива сѣдии. Инакъ—ще бѣде противно начало на чл. 11.

Прѣдсѣд.: Приема ли се поправката на комиссията? (Приема се).

„Чл. 15. Постоянный членъ се назначава на длъжността на Главний Управитель. — Той непосредствено е подчиненъ на Началника на Милицията и Жандармерията“. (Приема се).

„Чл. 16. Когато подъ сѣдъ се намира офицеръ, то подофицера излиза отъ състава на сѣдътъ и изобщо въ числото на сѣдитѣ не могатъ да бѣдатъ непосредствени подчинени на подсѣдимийтъ“. (Приема се).

„Чл. 17. Ако подсѣдимий по чинъ или по страшинство въ чинътъ си, стои по високо отъ прѣдсѣдателя, то за рѣшението на такова дѣло назначава се по показаний въ чл. 22-й рѣдъ, особенъ прѣдсѣдатель, а рѣдовний прѣдсѣдатель, постоянный членъ и двамата по горни сѣдии засѣдаватъ като сѣдии“.

Комиссията приема този членъ безъ измѣнение.

Д. Бояджиевъ: Да се каже тукъ „по старшинство офицеръ“ за по голѣма яснотъ.

Холмблатъ: Обръщамъ вниманието на Обл. Събрание само че тука има погрѣшка: „По показания въ 12 чл.“, а не „въ 22“.

Милковски: Азъ мисля тукъ „22 чл.“ не е погрѣшка. Защото той говори за това. (Гласове: тукъ е за назначението на прѣдсѣдателя).

Прѣдсѣд.: Турамъ членътъ на гласуване, съ поправката вмѣсто „22“

„12 членъ“ и, вмѣсто „старшинство по чина“, „старши по чинъ офицери“ (Приема ся).

„Чл. 18. Когато въ постоянний или врѣмененъ сждъ ся разгльжда дѣло за офицеръ, обвиненъ въ едно прѣстѣпно дѣйсгвие, което не заключава въ себе си нарушение на дисциплината, или когато въ числото на подсждимитѣ има съучастници невоенни, прѣдадени подъ военнийгъ сждъ на основание на членъ 63 отъ този законъ, тогава въ състава на сждътъ трѣбва да учествува като сждия единъ отъ членоветѣ отъ углавното отдѣление на мѣстний окръженъ сждъ (граждански). Избиранieto на този членъ и назначението му става отъ прѣдсѣдателя на сжщий сждъ.

Въ този случай младший отъ военнийгъ сждии излиза отъ състава на сждътъ“.

(Приема ся). „Глава IV. За врѣменнийгъ военни сждилища. Чл. 19. Когато ся струпатъ значително число дѣла подсждни на военний сждъ въ мѣста отдалечени отъ градъ Пловдивъ, или макаръ и едно да е, нъ за да ся разгльда трѣбва да ся повикатъ голѣмо количество подсждими и свидѣтели, или характера на дѣлото изисква разгледжанието му на мѣстото, тогава въ това мѣсто ся отваря врѣменинъ воененъ сждъ“.

(Приема ся). „Чл. 20. Врѣменний воененъ сждъ ся открива съ заповѣдъ отъ Главний Управитель, по прѣдставление отъ начальника на Милицията и Жандармерията. Въ назначений въ заповѣдта срокъ, на мѣстото на сждътъ отиватъ постоянний членъ на военний сждъ и военний прокуроръ или помощника му. Другигъ членове на сждътъ, за образованието на състава му, показанъ въ 11-й членъ, ся назначаватъ по изложенигъ правила въ 22-й членъ“.

Коммисията поправя въ този членъ цифрата 11, намѣсто 21.

Холмблатъ: Тукъ, вмѣсто „21 и 22 чл.“, трѣбва да станатъ „11 и 12“.

(Приема ся). „Гл. V. За главний воененъ сждъ. Чл. 21. Главний воененъ сждъ ся съставя: прѣдсѣдателя на една отъ камаритѣ отъ второто отдѣление (2-m section) на Върховний сждъ въ Источна Румелия, като прѣдсѣдатель, отъ двама сждии съвѣтници (conseillers) отъ сжщото отдѣление и отъ двама офицери командующи отдѣлни части, съ чинъ не по долень отъ капитанъ. Тия четири лица сж членове на Главний воененъ сждъ“.

„Чл. 22. Чиноветѣ на Главний воененъ сждъ ся назначаватъ отъ Главний Управитель, по прѣдложение на Директора на Правосждието и на Началника на Милицията и Жандармерията“.

„Чл. 23. Чиновотѣ на Главний воененъ сждъ ся назначаватъ безсрочно; замѣняванието имъ, по тѣхната уважителна молба, или вслѣдствие на интереса на службата, става по сжщий рѣдъ, както и назначението имъ, нъ при това ся гледа да не излизатъ едноврѣменно повечето отъ състава на сждътъ“.

„Чл. 24. Прокурорската длъжностъ въ Главний воененъ сждъ изпълнява военний Прокуроръ“.

„Чл. 25. Длъжността на дѣловодителя на Главний воененъ сждъ, ся възлага отъ прѣдсѣдателя на единъ отъ членоветѣ или на единъ отъ секретаритѣ на 2-то отдѣление отъ Върховното сждилище“.

Комиссията приема тия членове. (Приематъ ся).

„Глава VI. За Прокурора. Чл. 26. Военний Прокуроръ ся назначава отъ Главний Управителъ. Ако е воененъ, трѣбва да има чинъ по доленъ отъ капитанъ. Платката му ся опредѣля отъ Областното Събрание.

Военний Прокуроръ е подчиненъ непосредствено на Началника на Милицията и Жандармерията“.

Комиссията приема този членъ. (Приема ся).

„Чл. 27. Помощникътъ на военний Прокуроръ ся назначава по показанный въ 22 ѳ членъ рѣдъ. Той продължава да ся брои въ частта си отъ гдѣто и получава платка и освѣнъ това получава отъ суммата за военносѣдебната часть десетъ гроша златни въ денонощие. Тая прибавка ся плаща само въ случай, когато този офицеръ не получава прибавка по нѣкоя друга причина“.

По комиссията този членъ става така: „Помощникътъ на военний Прокуроръ ся назначава по показанный въ 12 ѳ членъ рѣдъ. Той продължава да ся брои въ частта си, отъ гдѣто и получава платка и, освѣнъ това, получава отъ сумата за военносѣдебната часть, десетъ гроша златни въ денонощие. Тая прибавка ся плаща само въ случай, когато този офицеръ не е отъ Учебний Баталионъ и не получава прибавка по нѣкоя друга причина“.

Д-ръ Хакановъ: Азъ мисля, като казахме за сѣднитѣ и др., че ще получаватъ платата си дѣто изпълняватъ своята длѣжностъ, не трѣбва да правимъ исключение тука. По-добрѣ да остане членътъ до думата „рѣдъ“. Нататѣкъ да ся изличи. (Гласове: Съгласни).

Холмблатъ: Ще направа забѣлѣжка, че помощникътъ на Прокурора може би да нѣма толко работа, колкото офицеритѣ, но работата е, че трѣбва да ся подигне неговото значение. Отъ друга страна, нѣмамъ тукъ сѣдебни изслѣдователи; азъ, като воененъ прокуроръ, не искамъ помощникъ, но въ начало, като незнаехъ языкътъ, имахъ такъвъ, и сега той извършва службата на изслѣдователъ. Но тая длѣжностъ е довѣренна и въ тоя смисълъ трѣбва такъво лице да поставимъ въ по добро положение.

Прѣдсѣд.: Понѣже поправката на г-на Д-ра Хакановъ не ся подкрѣпя. (Д-ръ Хакановъ: защо не ся подкрѣпя?) Които сѣ за поправката на г. Д-ра Хаканова — да станатъ прави. (Пада). Турямъ на гласуване поправката на комиссията; които сѣ за нея — да станатъ прави. (Пада). Тогава остава членътъ както е въ законопроекта? (Гласове: Да ся гласува).

Д-ръ Хакановъ: Ще забѣлѣжа, че помощникъ прокурора ще получава 12 лири въ мѣсець, 3 отъ сѣд. — 15, квартирни още $1\frac{1}{2} = 16\frac{1}{2}$ и $\frac{1}{2}$ лира за денщика му = 17. Той ще получава 17 лири, защото е помощникъ на военния прокуроръ. Другитѣ, които сѣ безъ тая служба, не сѣ нищо. Азъ мисля, съ това ся докачатъ правата и на другитѣ. Защо да правимъ исключение съ единъ?

Бракаловъ: Азъ мисля, не чини толко шумъ за 10 гр. Ако е шумътъ за 10 гроша, азъ ще прѣдложа да ся изличатъ и, мисля, и комиссията нѣма да ся противи.

К. Калчевъ: Спорѣдъ мене, не трѣбва да ся противимъ за 10 гр. Трѣбва прѣди всичко да вземемъ прѣдъ видъ, че него трѣбва да различаваме отъ офицеритѣ.

Прѣдсѣд.: Турямъ на гласуване прѣдложението на г. Хаканова, членътъ да остане само тъй: „Помощникътъ на военния прокуроръ ся назначава по показанія въ 12 чл. рѣдъ“. (Приема ся). (Гласове: Отпускъ). Има прѣдложение за отпускъ. (Гласове: Да ся даде). Има 10 мин. отпускъ.

Слѣдъ отпускъ.

Прѣдсѣд.: (звъни). Засѣданието ся отваря. Пристѣпяме къмъ чл. 28.

Секр. Гуневъ: (чете) чл. 28.

„Отдѣлъ II. За вътрѣшния рѣдъ на сѣдоустройството. Глава VII. Основни правила. Чл. 28. Всичкиѣ, които занимаватъ длѣжности по военносѣдебната частъ, когато ся назначаваатъ на длѣжностъ, произнасятъ слѣдующата клѣтва:

„Обѣщавамъ ся и ся кѣлна въ Бога, че ще изпълнявамъ честно длѣжноститѣ, които ми ся налагатъ, и ще пазя строго дѣйствиющитѣ въ Источна Румелия закони“.

Тая клѣтва ся произнася при първото устройство на военносѣдебнитѣ учрѣждения, прѣдъ свѣщенника или духовното лице, отъ надлѣжащото вѣроисповѣданіе, въ присѣдствіе на Началника на Милицията и Жандармерията, а отъ послѣ въ събранието на надлѣжното сѣдебно мѣсто.

Въ врѣменнитѣ сѣдилища прѣдсѣдателътъ и сѣдитѣ произнасятъ тази клѣтва при мѣстний окръженъ командантъ.

Забѣлѣжка. — Лица отъ гражданското сѣдебно вѣдомство, участвуващи въ военносѣдебната организация, ако сж заклеті по своята длѣжностъ, повторна клѣтва не произнасятъ“.

Комиссията го приема заедно съ забѣлѣжката безъ измѣнение.

В. Нейчовъ: Азъ незная, но мисля клѣгвата „въ Бога“ е нѣщо бесполезно. Самата дума „осъждане“ значи да ся направи нѣщо спорѣдъ закона. Единъ сѣдия, ако не изпълнява службата си добръ, не помага никаква клѣтва. За това по добръ ще бѣде да е единъ човѣкъ почтенъ, ако има таквъ, та и безъ клѣтва „въ Бога“ може да ся вземе, отколкото единъ недобросѣвѣстенъ. Затова прѣлагамъ да ся залича думата „въ Бога“.

Прѣдсѣд.: В. Нейчовъ прѣдлага въ клѣгвата да не ся поменува за „Бога“. Които сж за тая поправка — да станатъ прави. (Пада).

В. Нейчовъ: Правя прѣдложение да ся отхвърли цѣлата клѣтва. (Гласове: Събранието не е пълно).

Прѣдсѣд.: Ще стане провѣрка. (Секр. Пеневъ: чете списъкътъ). Членовѣтѣ на комиссията ся считатъ присѣдствующи. Събранието е пълно. Турямъ на гласуване членъ 28; които сж за него — да станатъ прави. (Приема ся).

„Чл. 29. За това всичкиѣ лица, споменати въ прѣдидущий членъ, при извършването на сѣдебнитѣ си работи, сж длѣжни да ся ръководятъ единствено по своята съвѣсть и по сжществующитѣ закони“.

Комиссията го отхвърля съвършенно.

В. Нейчовъ: Искамъ да кажа, че добръ е рѣшила комиссията. Членътъ е измѣненъ и противорѣчи съ по напредния, дѣто ся говори, че сѣдитѣ ся кѣлнатъ за *Бога*, а тукъ оставатъ *Бога*. (Смѣхъ). Тукъ расчитва на съвѣсть, а горѣ на *Бога*.

Прѣдсѣд.: Г. Минковъ има думата. (Гласове: Исчерпанъ!) Има ли възражение? Комиссията прѣдлага да ся отхвърли. (Приема ся прѣдл. на комиссията).

„Чл. 30. Военний Прокуроръ може, въ каквото положение и да ся намира дѣлото, да го прѣдаде на помощника си и, наопаки, да го земе отъ него.

Извършеното отъ помощникътъ по дѣлото, което му е възложилъ Прокурора, има сила, както извършеното отъ самия Прокуроръ“.

Комиссията приема този членъ.

В. Нейчовъ: Нека ми ся позволи да ся обява и противъ този членъ. Азъ незная каква служба изпълнява помощникътъ на Прокурора: да ли Прокурорска, но тогава не може и изслѣдователска?

Д. Бояджиевъ: Ако г. Нейчовъ бѣше прочелъ още веднѣжъ членътъ, ще ся убѣдеше, че помощникътъ е като единъ нашъ субститутъ. Субститутътъ, ако направи нѣщо, има сила.

Прѣдсѣд.: Турямъ на гласуване членътъ; които сж за него, да станатъ прави. (Приема ся).

„Чл. 31. Помощникътъ на военний Прокуроръ дѣйствува подъ непосредственото ръководство на Прокурора. Нѣ, обаче, Прокурорътъ не може да иска отъ помощникътъ си да дѣйствува противъ своето убѣждение“. (Приема ся).

„Глава VIII. За засѣданията въ сѣдилищата. Чл. 32. Засѣданията въ сѣдебнитѣ мѣста биватъ сѣдебни или распорѣдителни“. (Приема ся).

„Чл. 33. Сѣдебнитѣ засѣдания сж публични, освѣнъ въ показаннитѣ отъ сѣдопроизводството случаи, или когато публичността е исклучена отъ постановлението на едно распорѣдително засѣдание“. (Приема ся).

„Чл. 34. Распорѣдителни засѣдания ставатъ въ случаптѣ, показани въ закона и изобщо за рѣшение на въпроси, които не сж прѣдвидени въ точностъ отъ закона и които не влизатъ въ сѣдността на дѣлото. — Тия засѣдания сж не публични“. (Приема ся).

„Чл. 35. На всѣко засѣдание на постоянний сѣдъ и врѣменнитѣ сѣдилища ся назначава стража за почестъ (почетна), а въ стаята на засѣданието ся назначава едниъ дежуренъ подофицеръ въ распорѣждането на прѣдсѣдателя“. (Приема ся).

„Глава IX. За писалищата. Чл. 36. При постоянний воененъ сѣдъ и при военний Прокуроръ има постоянни писалища съ потребното число писари и вѣстови“. (Приема ся).

„Чл. 37. На военний Прокуроръ и на постоянний членъ на военний сѣдъ ся отпущатъ потребното количество пари за писалищни разноси“. (Приема ся).

„Чл. 38. При отварянието на Главний воененъ сѣдъ, отпускатъ ся потребнитѣ сумми за сдобиванието съ потребнитѣ прѣдмѣти (печати, журнали, бланки и проч.)“. (Приема ся).

„Чл. 39. Писалищнитѣ разноси, потребни на врѣменнитѣ военни сѣдилища, трѣбва да ся покриватъ отъ суммитѣ, опредѣлени спорѣдъ 36 й членъ“. (Приема ся).

„Глава X. За сношенията. Чл. 40. Военний сѣдъ и врѣменнитѣ сѣдилища правятъ сношения по административнитѣ въпроси въ името на прѣдсѣдателя, а по сѣдебни въпроси — въ името на постоянний членъ. Тѣзи сношения ставатъ непосредственно съ всичкитѣ военни и граждански власти, съ исклучение на Главной Управитель и директоритѣ, съ които сношенията ся правятъ чрѣзъ Началника на Милицията и Жандармерията“. (Приема ся).

„Чл. 41. Главнии воененъ съдъ има непосредствени сношения въ името на прѣдсѣдателя, съ всичкитѣ учреждения и лица въ Областѣта“. (Приема ся).

„Чл. 42. Всичкитѣ сношения мѣжду постояннии воененъ съдъ и врѣменнитѣ военни сѣдилища, отъ една страна — и всичкитѣ общи сѣдебни мѣста и лица, отъ друга — ставатъ чрѣзъ военни прокуроръ“. (Приема ся).

„Глава XI. За наглѣдванието. Чл. 43. Въ всяко сѣдебно мѣсто най близкото наглѣдвание за правилното и бързото отправяние на дѣлата принадлежи на прѣдсѣдателя. Въ военни съдъ неговий най ближенъ помощникъ и свѣтникъ по този прѣдмѣтъ е постоянни членъ“. (Приема ся).

„Чл. 44. По високото наглѣдвание за постоянни воененъ съдъ и врѣменнитѣ военни сѣдилища принадлежи на Началникъ на Милицията и Жандармерията и на Главнии воененъ съдъ.

Наглѣдванието за правилното и бързо дѣловодигелство въ писалището — принадлежи на постоянни членъ“. (Приема ся).

„Чл. 45. По високото наглѣдвание за бързото течение на дѣлата въ Главнии воененъ съдъ принадлежи на Главнии Управителъ“. (Приема ся).

„Чл. 46. Военни Прокуроръ, като забѣлѣжи бавяние или неправилностъ въ движението на дѣлата, въ което и да е военно сѣдебно мѣсто, спорѣдъ важността на случая, или съобщава туй на прѣдсѣдателя на това мѣсто, или донася за него на мѣстото, на което принадлежи по високото наглѣдвание за това сѣдилище“. (Приема ся).

„Чл. 47. Главнии воененъ съдъ, като забѣлѣжи въ дѣлата, които постъпватъ у него, неправилни дѣйствия отъ страната на военни Прокуроръ или помощника му, съобщава за това на Началника на Милицията и Жандармерията“. (Приема ся).

„Глава XII. За отговорността на военнитѣ лица, служащи по военносѣдебната частъ. Чл. 48. Всичкитѣ членове, които изпълняватъ длѣжности по военносѣдебната частъ, за всичкитѣ простѣпки, прѣстѣпления и злодѣяния, които ся не отнасятъ до специалната имъ сѣдебна служба, сѣ отговорни, по общото основание, спорѣдъ положението си въ военната служба“. (Приема ся).

„Чл. 49. Дисциплинарниятѣ наказания, за маловажни простѣпки по специалната имъ служба ся налагатъ: на помощникътъ на военни Прокуроръ, — отъ военни Прокуроръ; на чиноветѣ отъ писалищата, по принадлежностъ, отъ военни Прокуроръ или отъ постоянни членъ. При това военни Прокуроръ и постоянни членъ ся ползватъ съ власть на дружинни командиръ“. (Приема ся).

В. Нейчовъ: Тоя членъ е излишенъ — има членъ въ Орг. Уставъ, който говори за тия наказания.

Д. П. Минковъ: Трѣбва да стане само една поправка на члена, а не друго: дисциплинарното наказание трѣбва да ся отдаде на военни прокуроръ, но трѣбва да ся наказва по принадлежностъ отъ Началника на Милицията и Жандармерията. Може би военни прокуроръ да не направи справедливо наказанието.

Д-ръ Хакаповъ: Азъ мисля тукъ не ся взема правото на Началника на Милицията, защото никой не може да запрѣти никому да ся оплаче на началника; това е начало прието въ всички войски.

Д. Бояджиевъ: Азъ прѣлагамъ слѣдующата поправка на тоя членъ: „Дис-

циплинарното наказание за маловажни простъпки по специалната имъ служба се налагатъ: за прокурора, помощника му отъ главния воененъ съдъ; на чиноветъ отъ писалищата отъ съединени секции“. Така щото, всички тия се турятъ подъ единъ контролъ. Тукъ е просто на писалищнитъ чинове, когато въ заглавието се казва: „на военнитъ лица служащи по военносъдебната частъ“. Разумѣва се за всички. Тѣй щото тая поправка ще бѣде доста умѣстна. Въ Орг. Уставъ ясно се казва, какъ се наказватъ членоветъ на гражданскитъ сѣдилища и на Върховното.

В. Нейчовъ: Г-нъ Бояджиевъ казва нѣщо не общо: общеприето е прокурорътъ да се подчинява на Директорътъ на Правосъдието. Така щото и тукъ може да се приеме (Не се чуе).

Д-ръ Хакановъ: Искатъ да забѣлѣжа на г. Бояджиева, че чиноветъ въ писалищата вършатъ дѣла и сѣ подчинени на военния прокуроръ, слѣдователно всѣка простъпка въ канцелярията отъ него може да се наказва.

Халмблатъ: Ще направа забѣлѣжка по подигнатия отъ г. Бояджиева въпросъ, че се приема начало, щото военный главенъ съдъ да не може да дѣйствува противъ прокурора. Азъ исказвамъ своето лично мнѣние и мнѣнието на правителството като неговъ комиссаръ.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли се поправката на г. Бояджиева? (Подкрѣпя се). Турямъ на гласуване; които сѣ за нея—да станатъ прави. (Отхвърля се). Турямъ на гласуване прѣдложението на комиссията; които сѣ за него—да станатъ прави. (Приема се).

„Отдѣлъ III. За военната подсѣдность. Глава XIII. Общи правила. Чл. 50. Военнитъ сѣдилища сѣдятъ и рѣшаватъ само дѣла съ уголовенъ характеръ, сиречъ злодѣяния, прѣстѣпления и простъпки“. (Приема се).

„Чл. 51. Отъ върхоситъ, които иматъ граждански (имущественнъ) характеръ, военнитъ сѣдилища рѣшаватъ само тия, които сѣ свързани съ уголовного дѣло, а именно:

1). Въпроси за присѣждане по принадлежността или за конфискуване на пари или нѣща, които сѣ хванати, като вѣщественни доказателства на прѣстѣпното дѣйствие;

2). Въпроси за имущественното възнаграждение за врѣда или загуба, която е причинена съ прѣстѣпното дѣйствие;

3). Въпроси за сѣдебнитъ разходи“. (Приема се).

„Чл. 52. Ако единъ дисциплинаренъ простъпокъ или една маловажна погрѣшка по служба стане причина за парична поврѣда на правителството или на хозяйството, на частъ отъ войската, то когато тази поврѣда надминува 5000 гроша, това дѣло се разгѣжда отъ военный съдъ, който опрѣдѣлява, както дисциплинарното наказание, тѣй сѣщо и суммата на паричната глоба“. (Приема се).

„Чл. 53. Всичкитъ офицери и долнитъ чинове отъ *Милицията*, които се намиратъ на дѣйствителна служба, подлѣжатъ, за всѣкакви злодѣяния и прѣстѣпления, подъ военната подсѣдность“. (Приема се).

„Чл. 54. Офицеритъ и долнитъ чинове отъ *Жандармерията* подлѣжатъ на военната подсѣдность за всѣкакви прѣстѣпни дѣйствия, съ исключение на такива,

съ които тѣ нарушаватъ своитѣ обязанности, като органи на гражданската сѣдебна и административна полиция“. (Приема ся).

„Чл. 55. Военнитѣ отъ 1 и 2 опълчение и отъ резервата, подлѣжатъ на военната подсѣдностъ, както за неявяване слѣдъ призованието имъ било на служба, било за упражненіята, тъй сѣщо и за всичкитѣ прѣстѣпни дѣйствиа противъ дисциплината и военната служба, извършени прѣзъ врѣмето, когато сѣ повѣкани за служба или за упражненіята“. (Приема ся).

„Чл. 56. Длѣжностнитѣ лица, които служатъ въ вѣдомството на Дирекцията на Милицията и Жандармерията, нѣ които не иматъ воененъ чинъ, както: лекари, ветеринари, фелдшери, болнични надзиратели, технически майстори, капелмейстори, секретари и др., подлѣжатъ на военната подсѣдностъ само за прѣстѣпнитѣ дѣйствиа срѣщу дисциплината и срѣщу тѣхната служба въ военното вѣдомство“. (Приема ся).

„Чл. 57. Когато подлѣжността подъ военната подсѣдностъ зависи отъ състояніето на дѣйствителната военна служба, то тая подсѣдностъ ся начина и свършва за офицеритѣ съ издаванетоъ заповѣдитѣ за опрѣдѣленіето имъ на служба и за уволненіето имъ отъ нея, а за долнитѣ чинове ся начина отъ фактическото имъ постѣпване въ военната команда и ся свършва съ фактическото имъ уволнение изъ командата“. (Приема ся).

„Чл. 58. Военнитѣ отъ 1 и 2 опълчение и отъ резервата, освѣнъ правило изразено въ 55 чл., сѣ подсѣдни на военносѣдебната власть, прѣзъ всячкото врѣме състояние и въ тѣзи классове, за нарушеніята на дисциплината: 1). Срѣщу началника на Милицията и Жандармерията;

2). Срѣщу окръжнитѣ имъ команди и сержантъ майори“. (Приема ся).

Д-ръ Хакановъ: Азъ немога да разбера тоя членъ: моля да ся даде обяснение.

Халмблатъ: Членъ 58 исказва единъ принципъ, който е необходимъ въ нашата войска. Тя не е много. Всички сили на Ист. Румелия сѣстоятъ въ резерва. Тя ся събира по нѣкога на обучение, а прѣзъ всячко друго врѣме е свободна. Трѣбва обаче тя да чувствува, че принадлежи на войската. Затова трѣбваа да има власть, на която да глѣда като на свое началство. Азъ имахъ единъ обиколка по двѣ дѣла и ми ся случи двама резервисти да ся обвиняватъ отъ сержанта, че имъ скомандувалъ: „вольнo оправисъ“ и ми казва, че ся отказали да ся считатъ резервисти. Въ таквъ случай могатъ обидно да говорятъ къмъ своето началство, когато, напротивъ, резервистътъ трѣбва да има почитание къмъ погорния си. Ето въ такива случаи трѣбва да ся глѣда тая дисциплина.

Д-ръ Хакановъ: Нарочно азъ искахъ разяснение за да узная защо е това, Откакъ излѣзатъ всички отъ войската, макаръ да сѣ отчислени трѣбвало да отдаватъ почитъ и когато минава началникъ вѣнненъ да сниматъ шапка. Тая теория нетрѣбва да ся прѣема въ насъ. Когато единъ войникъ изпълнява своето задѣлжение, тогава—може, но щомъ отиде дома, той трѣбва да бѣде свободенъ. Не може да ся приема въ насъ: защото единъ гражданинъ билъ резервистъ да подлѣжи на военния сѣдъ.

В. Нейчовъ: Това, което каза г. Д-ръ Хакановъ, допълнение неиска. На нашия резервистъ доста е да ся научи на военна служба и, когато е още на нея

може да подлѣжи на военна дисциплина. Но, щомъ остави службата, той е свободенъ. Наистина, добръ е единъ войникъ да знае миналитѣ си задлъжжения на отечеството си, но незная, че когато той шѣта да се храни съ потъ, тогава да срѣща сержантина или офицера и да му отдава честь. Може би да има много егонети за своята служба и като сѣдатъ на столъ да работатъ за да хранатъ дѣцата си да липматъ врѣме, когато иде командирътъ да му подигатъ ржка подъ козиругъ? Тия немогатъ да се наказватъ. Военний законъ, ког то единъ работи да препитава дѣцата си, азъ мисля (не ся чуе). Какъ само единъ, напимбръ, да ся случи, като сѣда на стола, а не направи честь, и да ся накаже, да ся проводи на военния сждъ. Това ми ся види твърдѣ невъзможно.

Прѣдсѣд.: Понеже има възражение за члена, турямъ на гласуване: които сж за него — да станатъ прави. (Пада).

„Чл. 59. Прѣстѣпнитѣ дѣйствия срѣщу дисциплината, извършени отъ уволнени изъ дѣйствителна служба военни чынове, които още не сж били свалили военната си форма, подлѣжатъ на военната подсждность“. (Приема ся).

„Чл. 60. Ако нѣкое лице още по прѣди постѣживанието му на военната служба е извършило нѣкое прѣстѣпно дѣйствие, нъ това ся открие слѣдъ постѣживанието му на служба, то това лице ся сжди въ военнитѣ сждилища, ако дѣйствието не навлича само по себе си исключение изъ служба, а въ този случай ся сжди въ общитѣ сждилища“.

Комиссията го приема съ измѣнявање думата: „общи сждилища“ на „обикновенни сждилища“.

Д. Бояджиевъ: Не ся чуе нищо. Незная 59 чл. какъ стана? (Гласове: прие ся). Какъ ся прие?

В. Нейчовъ: Г-ю, и тоя 60 чл. ми ся види твърдѣ неумѣстенъ. Не мога да си въобраза какъ може единъ войникъ за бивше свое дѣло да ся сжди въ военни сждилище? Да ся накаже по военната дисциплина за едно такъво прѣстѣпление не ще бжде нито справедливо, нито достойно. Слѣдователно, прѣдлагамъ тоя членъ да падне.

Д. Стамбуловъ: И азъ подкрѣпямъ г-нъ Нейчова. Ще направимъ голѣма гршка, ако приемемъ тоя членъ.

Златаровъ: Азъ мисля, вмѣсто да ся отхвърля членътъ, може да стане доправка: „Въ случай, че има прѣстѣпление станало прѣди постѣживанието на служба и ся открие въ врѣме на военната служба, лицето да ся сжди въ обиковенно сждилище“.

Халмблатъ: Ако прѣстѣплението на единъ войникъ ся открие въ врѣме на военната служба, той подлѣжи на военния законъ. Ако не е постѣпилъ още на служба и ся открие прѣстѣплението му, той ся счита, че е направилъ частно прѣстѣпление. А прѣстѣплението срѣщу военната служба военний законъ го прѣстѣдва. Ако единъ човѣкъ на 19 год. възраст направи кражба, послѣ той става войникъ, и тогава ся узнае неговата кражба, тогава подлѣжи на военния сждъ. И не виждамъ причина, че военний сждъ ще сжди несправедливо за да ся боите. Инакъ, би трѣбвало да ся исключи отъ службата. Това е недоказано, сир. единъ войникъ

да ся исключи отъ военна служба, защото за едно бивше свое прѣсхиление трѣбвало да ся сѣди отъ гражданско сѣдилище.

Златаровъ: Слѣдъ обяснението отъ г-нъ комиссара, азъ си оттеглявамъ прѣдложението

Прѣдсѣд.: Турамъ на гласуване самия членъ; който сѣ за него — да станатъ. (Гласове: пада! други: приетъ). Не ся разбра какво стана. Повтарямъ, който приема така както е въ проекта — да стаче правъ. (Приема ся).

„Чл. 61. Ако ся открие слѣдъ оставянието отъ нѣкъ военна-служашъ дѣйствителна военна служба, че той е извършилъ още въ казната си служба прѣстѣпно дѣйствие, то той подлѣжи на военната подсѣдностъ, ако това дѣйствие съставлява нарушение на законитѣ на военната служба, въ други случаи той ся сѣди въ общитѣ сѣдилища.

Нъ, ако това лице е напълно уволнено отъ военната служба, а извършеното отъ него прѣстѣпно дѣйствие противъ военната служба нѣма важенъ или користенъ характеръ и не е свързано съ загуба на ковчежничеството, то прѣслѣдванието може да ся прѣкрати по установенный въ военното вѣдомство рѣдъ“.

В. Нейчовъ: Тукъ до думитѣ: „на военната служба“ да ся тури точка и запетая, не само запетая. (Приема ся).

„Чл. 62. Когато единъ подлѣжащъ подъ военната подсѣдностъ ся прѣслѣдва същеврѣменно и за друго прѣстѣпно дѣйствие, за което той подлѣжи подъ обикновенитѣ сѣдилища, тогава той ся сѣди първо отъ сѣдилището, отъ което може да го очаква по тежко наказание, а подиръ това ся прѣбираща, ако е нужно, за другото дѣло прѣдъ другото сѣдилище“. (Приема ся).

„Чл. 63. Когато въ едно прѣстѣпно дѣйствие сѣ намѣсени хора, подвѣдомствени, едни на военната, други на общата подсѣдностъ, всѣкитѣ обвиняеми безразлично ся привождатъ прѣдъ общитѣ сѣдилища, освѣнъ въ случай когато лица отъ обща подсѣдностъ сѣ участници въ прѣстѣпно дѣйствие противъ военната служба, извършено отъ военнитѣ, тогава всѣки безразлично ся проваждатъ прѣдъ това сѣдилище отъ военното вѣдомство, на което сѣ подсѣдени военнитѣ хора“. (Приема ся)

„Чл. 64. Тѣй също всѣкитѣ съучастници въ едно прѣстѣпно дѣйствие, което нѣма служебенъ характеръ ся привождатъ прѣдъ сѣдилища отъ военното вѣдомство.

1). Кога сѣ намѣсени военни хора съ лица показани въ чл. 56.

2). Когато всѣкитѣ съучастници сѣ военни, нъ измѣжду тѣхъ има такива, които по положението си въ врѣме на извършванието на прѣстѣпното дѣйствие още не сѣ били подвѣдомствени на военната подсѣдностъ“. (Приема ся).

„Глава XIV. За прѣпиранията по въпроса за подсѣдността. Чл. 65. Въ случай на прениране за подсѣдността по между гражданскитѣ сѣдебни власти и военнитѣ сѣдебни власти, дѣлото ся прѣпровожда въ Главний воененъ сѣдъ, който разрѣшава тозъ въпросъ.“

Д. П. Милковъ: Тукъ ся касае за прѣпиране мѣжду гражданско и военно сѣдилище за подсѣдностъ и распрата разрѣшава Глав. Воененъ сѣдъ. Азъ мисля, не е умѣстно Глав. Воененъ сѣдъ да рѣшава това, като може и гражданското сѣдилище да ся произнесе върху него. Спорѣдъ Орган. Уставъ подобни спорове може да разрѣшава Върх. Сѣд. въ съединени секции. И въ тоя случай не зная защо

да се отклоняваме отъ прѣдписанието на Срган. Уставъ. Азъ прѣдлагамъ едно измѣнение на члена въ тая смисль.

Халмблатъ: Колкото за тоя членъ мога да дамъ слѣдующитѣ обяснения: Азъ собственно нѣмамъ нищо противъ измѣнението на тоя членъ и по тая причина, че въ правилника отъ г. Глав. Управитель, членъ 10, ся казва: „спорътъ за подсждность между обикновенно сждилище и военно ся разгльжда въ Върх. Сждище, съединени отдѣли“. Затова напълно съмъ съгласенъ щото и тукъ да стане това изложено, само съ едно малко измѣнение обаче, да ся притури тукъ, че „ще ся слуша думата отъ страна на Главния Прокуроръ или неговия помощникъ“.

Д. Бояджиевъ: Азъ мисля, нѣма никаква опасностъ, както е въ члена.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли ся това прѣдложение на г. Минкова, съ добавката на г. Комисаря? (Подкрѣпя ся). Които сж за него, да станатъ прави (Пада). Понеже имаме възражение, турямъ на гласуване членътъ; които сж за него — да станатъ прави. (Приема ся).

„Отдѣлъ IV. Глава XV. За органи на прѣдварителното изслѣдвание. Чл. 66. Като органи на прѣдварително изслѣдвание по дѣла отъ военната подсждность дѣйствуватъ въ случай и по рѣдътъ указанъ въ II-ра часть (сждопроизводство).

1.) Офицеритѣ и подофицеритѣ отъ Милицията и Жандармерията.

2.) Гражданскитѣ сждебни изслѣдователи и чиноветѣ отъ гражданската сждебна полиция.

3.) Постоянный членъ на военното сждилище.

4.) Врѣменнитѣ слѣдственни комиссии отъ военното вѣдомство“.

Комиссията го приема. (Приема ся).

Прѣдсѣд.: Второто разисквание ся свърши. Сега имаме да разискваме законопрекътъ за общинскитѣ пжтища. (Гласове: да ся отложи). Трѣбва да ся работи, г-да. Оставатъ още 13 дни. (Гласове: да ся отложи). Понеже има прѣдложение за отлагание разискванието на законопроекта за общинскитѣ пжтища, турямъ на гласуване: които сж за отлаганието — да станатъ прави. (Приема ся). На дневний рѣдъ имаме прочитание рапорти отъ комиссиитѣ.

Докл. Наумовъ: (чете)

„РАПОРТЪ

На комиссията по законопроектитѣ происходящи отъ Дирекцията на Земледѣлието, Търговията и прочее.

Господине Прѣдсѣдателю!

Комиссията, на която възложихте разгльжданието на законопроекта за *заемъ за земледѣлческитѣ касси*, има честь да Ви прѣдстави тукъ слѣдствието на своитѣ разсждения, както и своитѣ заключения.

Комиссията, като взе въ съображение налѣжащата нужда за да ся подпомогне на западналата земледѣлческа класа, при това и нееднократнитѣ заявления на Областното прѣдставителство въ тая смисль, прие по начало възглаголетѣ на правителството, да ся склучи единъ заемъ. Тя не е съгласна, обаче, за приеманieto на законопроектъ, по слѣдующитѣ причини: 1-о) че на основание на 2-та алинея на чл. 1 отъ притурката № 3, главнитѣ съвѣти, подъ вѣдомството на които стоятъ

у насъ земеделѣческитѣ касси, иматъ право да сключватъ заема за окръжна полѣзность, стига само погашението имъ да може да стане въ единъ срокъ отъ 15 години; 2-о) че много отъ гл. съвѣти сж признали невъзможността на своитѣ земл. касси да функциониратъ благотворно безъ да ся нарастятъ капиталитѣ имъ чрезъ единъ заемъ; и 3-о) че Областното Събрание, като земе въ уважение таз! нужда на населението отъ повечето департаменти, може по силата на чл. 155 на Орган. Уставъ да постановява върху въпроси отъ подобенъ характеръ, безъ да иматъ постановленията му нужда отъ утвържденията на Портата за да влѣзатъ въ законна сила.

Основана на тѣзи мотиви и законни домогвания, и, като ся убѣди най вече че по начина, който ще ви прѣдложи на одобряние, частъ по скоро ще ся спомогне на нуждающитѣ ся земеделѣци, комиссията намѣри за по добръ да ви помоли:

1-о Да отхвърлите по начало прѣдметний законопроектъ, като замедляющъ дѣлото, и

2-о Да приеме те слѣдующето прѣдложение: „Областното Събрание, като взе прѣдъ видъ, че правен е на окръжни заеми, съ погашение въ 15 годишенъ срокъ, е отъ атрубуциитѣ на главнитѣ съвѣти, (притурка на Орг. Уставъ № 3 чл. 1-й);

Като взе прѣдъ видъ, че повечето отъ департаментитѣ за подпомагане на западналата земеделѣческа класа, ся нуждаятъ отъ подобни заеми, тъй като нѣма още учрѣдени земеделѣчески касси съ достаточен капитал;

Като взе прѣдъ видъ и самого изрично желание на областното прѣдставителство, което още прѣди 2 години рѣши да стане единъ заемъ за подпомагане на тая частъ отъ населението; —

Постановява и упълномощава правителството, да гарантира заеми до 60,000 лири (шестдесетъ хиляди), които нѣкои главни съвѣти биха намѣрили за нужно да сключатъ, и тая гаранция, както и расподѣлението на заема, да стане съ съгласието на Постоянний Комитетъ, и да ся издаде съ приказъ въ форма на Публично-Административенъ Правилникъ“.

Прѣдсѣд.: Приема ли ся по начало тоя законопроектъ? (Приема ся). Възр жение нѣма? (Нѣма). Дневния рѣдъ е исчерпанъ, ако нѣма и другъ нѣкой рапортъ готовъ? (Нѣма). Моля отъ комиссиитѣ да ся прѣдставатъ проектитѣ, защото не остава врѣме. Г. Бояджиевъ прѣдстави запитвание. Сега само ще ся прочете. Моля, всѣки на мѣстотото си.

Секр. Гуневъ: (чете)

„ЗАПИТВАНІЕ.

Истинни ли ся слуховетѣ, които ся раздаватъ изъ града, че нѣкои отъ най отличнитѣ руски офицери, служащи въ Милицията и Жандартерията, ся намирали принудени да си дадатъ отставкитѣ отъ службата си; и, ако ся истинни тия слухове, то кои сж причинитѣ, които сж извикали това.

(подп.) Д. Бояджиевъ“.

Прѣдсѣд.: Моля г. Коммисара да яви, кога да ся турне на дн. р. за отговоръ. Дир. Стамболски: Нѣмамъ честта да бѣда комисаръ, за това да ся отложи за идущето засѣдание да каже Правит. Коммисаръ.

Д. Бояджиевъ: Желая да ся има на дневенъ рѣдъ за понедѣльникъ. Тогава Правит. Комисаръ тукъ ще бжде.

Д. П. Минковъ: Трѣбва да вземемъ мнѣнието на г-на комисаря кога ще може да отговори, за тогава да ся има на дп. р. (Гласове: нѣма го тукъ).

Воденчаровъ. Прѣдлагамъ утрѣ да ся разгледва.

Д. Бояджиевъ: За нарѣжданieto на дневния рѣдъ прѣдсѣдателътъ ся съвѣщава съ Събранието. Тукъ ся касае, обаче, за отговора отъ комисаря. За това сжбб та и недѣля стигатъ два дена да ся приготи г. Комисаръ, за да отговори въ понедѣльникъ.

Прѣдсѣд.: Значи да остане за понедѣльникъ.

Идущето засѣдание ще имаме утрѣ. На дневенъ редъ има:

- 1) прочитание рапортътъ на прошетарната комиссия.
- 2) 3 то) разискване на законопроекта за военното сѣдоустройство.
- 3) 2-ро) разискване по законопроекта за общинскитѣ пѣтища.
- 4) 2-ро) разискването на законопроекта за земедѣлческитѣ каси.
- 5) прочитанието рапорти отъ комиссиитѣ.

(Звъни) Засѣданието ся вдига.

(Край въ 5¹/₂ часа сл. пл.)

Прѣдсѣдателъ: **Георги Груевъ**

Подпрѣдсѣдатели: { **Д-ръ Янкуловъ**
 { **Юруковъ**

Секретари: { **Гуневъ**
 { **Пеневъ**

